

Ніщун Василь Анатолійович
методист

спеціаліст вищої категорії

*ДНЗ «Волочиський промислово-аграрний
професійний ліцей»*

ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА КРІЗЬ ПРИЗМУ РОДИННИХ ТРАДИЦІЙ: СПАДЩИНА, ЦІННОСТІ, МАЙСТЕРНІСТЬ

Анотація: у даній статті розкривається вплив родинних традицій на формування майбутніх професіоналів.

У статті обґрунтовано значення професійної освіти для збереження родинних традицій. Розглянуто тернистий шлях формування висококваліфікованого спеціаліста через професійну освіту та родинний досвід.

Ключові слова: майстерність, професійна освіта, традиції, спадщина, цінності.

Професійна освіта – це не лише здобуття фахових знань і практичних умінь, а й складний процес формування особистості, її світогляду, трудової етики та життєвих орієнтирів. Якщо розглядати її крізь призму родинних традицій, стає очевидно: саме сім'я часто закладає фундамент майбутнього професійного шляху людини. Родинна спадщина, система цінностей і передача майстерності з покоління в покоління формують не тільки вибір професії, а й ставлення до праці як до покликання.

У багатьох українських родинах існує традиція передавати професію від покоління до покоління: лікарські династії, родини педагогів, військових, фермерів тощо.

Такі традиції формують повагу до праці та розуміння її цінності. Дитина, яка зростає в атмосфері

професійної відповідальності, з раннього віку усвідомлює, що успіх – це результат наполегливості, знань і досвіду. Родинний приклад часто стає вирішальним у виборі професії, адже він ґрунтується не на абстрактних уявленнях, а на реальному життєвому досвіді.

Яскравим прикладом передачі родинних традицій від батька до сина у ДНЗ «Волочиський промислово-аграрний професійний ліцей» є родина Полікевичів.

Ще у далекому 2001 році Леонід Полікевич перейшов на посаду майстра виробничого навчання по професії «Столяр будівельний тесляр».

Професія столяра – це не просто робота з деревом. Це мистецтво, терпіння, точність і душа, вкладена в кожен виріб.

З раннього дитинства син Леоніда Івановича, Владислав, спостерігав, як батько працює в столярній майстерні ліцею. Запах свіжої деревини, звук пилки, стукіт молотка – усе це стає частиною його спогадів. Спочатку син просто грається обрізками дерева, намагається щось майструвати, а згодом починає ставити запитання: як правильно тримати інструмент, як зробити рівний зріз, чому важливо кілька разів виміряти перед тим, як один раз відрізати. Батько терпляче пояснював, показував, підтримував перші невдалі спроби сина і радів його першим успіхам.

Коли батько передає свої вміння синові, він передає не лише навички, а й життєву мудрість, цінності та любов до праці. Саме в родині найчастіше народжується справжня повага до професії, формується характер і розуміння важливості чесної роботи.

Любов до професії прищеплюється не примусом, а прикладом. Якщо батько ставиться до своєї справи з повагою, якщо він отримує задоволення від роботи,

пишається створеними виробами, то й син відчуває цю гордість. Він бачить, що праця може приносити не лише заробіток, а й моральне задоволення. Виготовлений власноруч стіл чи шафа стають символом наполегливості, відповідальності та майстерності.

Професія столяра виховує в людині важливі риси характеру: уважність до деталей, акуратність, терпіння, витривалість. Батько навчає сина, що в роботі не можна поспішати, що кожна дрібниця має значення. Він пояснює, що помилка може зіпсувати матеріал, а отже, потрібно бути зосередженим і відповідальним. Так через ремесло формується характер молодого людини.

Важливо фактором в обранні Владиславом своєї майбутньої професії був той факт, що батько не змушував, а підтримував вибір сина. Якщо син відчуває справжній інтерес до столярства, він із задоволенням проводить час у майстерні, вчиться працювати з різними інструментами, освоює нові технології, батько лише допомагає йому зрозуміти, що професія розвивається, і важливо постійно вдосконалюватися.

Особливе значення мала спільна праця. Коли батько і син разом виготовляли меблі або інші вироби, між ними зміцнювався зв'язок. Спільні труднощі та досягнення зближували, навчали довірі та взаєморозумінню. Син не лише опановував професію, а й відчував підтримку, турботу й любов батька.

Майстерність Владислава не виникла миттєво. Вона формувалася роками практики, самовдосконалення та навчання. Родинні традиції стали потужним стимулом для розвитку майстерності, адже син прагне не лише відповідати рівню батька, а й з часом перевершити його.

Отже, коли батько прививав сину любов до професії столяра, він формував в ньому повагу до праці,

відповідальність і прагнення до майстерності. Це процес, що поєднує навчання, виховання та родинні традиції.

Після закінчення нашого ліцею Владислав у 2019 році успішно закінчив Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка за спеціальністю «Середня освіта» та здобув кваліфікацію «викладач фахових дисциплін і дизайну предметного середовища, вчитель трудового навчання і технологій».

Попрацювавши кілька років на різних підприємствах міста Владислав повернувся у рідний йому з дитинства ліцей вже на посаду майстра виробничого навчання. Сьогодні вони разом з батьком здійснюють підготовку спеціалістів за професією «Верстатник деревообробних верстатів; столяр будівельний».

Леонід та Владислав Полікевичі під час проведення уроку виробничого навчання в групі №13 за професією «Верстатник деревообробних верстатів; столяр будівельний»

Таким чином, професійна освіта виконує важливу соціальну функцію – вона сприяє збереженню й розвитку

національних і родинних традицій. Завдяки спеціалізованим освітнім закладам, курсам і програмам підготовки відбувається систематизація знань, передача досвіду та підвищення рівня майстерності.

Збереження родинних традицій у професійному середовищі зміцнює суспільство, адже формує покоління відповідальних і компетентних фахівців. Такі люди не лише виконують свої обов'язки, а й усвідомлюють значення своєї праці для громади й держави.

Успішний фахівець – це не лише результат навчання в закладі освіти, а й плід багаторічної родинної культури, що виховує повагу до праці, прагнення до самовдосконалення та відповідальність перед суспільством. Саме в єдності традицій і сучасної професійної підготовки народжується справжня майстерність.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Беганська І.Ю. Професійна орієнтація та професійна освіта в Україні: теорія і практика [монографія] / І.Ю. Беганська // Донецьк: «ВІК», 2013. 428 с.
2. Закатнов Д. Особливості професійного самовизначення учнів професійно-технічних навчальних закладів//Науковий вісник Інституту професійно-технічної освіти НАПН України. Сер.: Професійна педагогіка. 2015. № 10. С. 29-38.
3. Профільне навчання: досвід упровадження, інноваційні технології / [Л.Ф. Пашко, О.П. Коваленко, Л.І. Симоненко]. Полтава : ПОШПО, 2015. 196 с.
4. Шубенок С. Сучасний стан та проблеми підготовки робітничих кадрів відповідно до потреб ринкової економіки / С. Шубенок // Україна: аспекти праці. 2016. № 8. С. 31–37.